Spreektekst CDA-Leudal – Algemene Beschouwingen Begroting 2026

Voorzitter, collega-raadsleden, collegeleden en inwoners van Leudal,

Terwijl wij hier vandaag de begroting voor 2026 bespreken, is men in Den Haag druk bezig met de formatie na de landelijke verkiezingen. Nieuwe partijen bereiden zich voor op een coalitieakkoord dat ongetwijfeld ook gevolgen zal hebben voor het gemeentefonds, de zorg, onze ondernemers en de woningmarkt.

Die onzekerheid voelen wij allemaal – ook in onze lokale begroting.

Onzekerheid maar het biedt ook kansen in dossiers waar te lang geen duidelijke ontwikkeling heeft plaatsgevonden. Er zal daadkracht en lef getoond dienen te worden om de verantwoordelijkheid te pakken om Nederland weer vooruit te krijgen.

Terug naar Leudal. Hoewel de financiële vooruitzichten voor 2026 en 2027 nog positief zijn, moeten we blijven waken over onze gemeentelijke portemonnee. De eerdere waarschuwingen voor het zogenoemde *ravijnjaar* 2026 hebben we ter harte genomen. Door tijdig en zorgvuldig financieel beleid te voeren en door nieuwe inzichten vanuit de landelijke overheid, kan Leudal ondanks alle uitdagingen een positief resultaat presenteren.

Sommigen zeggen misschien: *“De gemeente investeert te weinig, er gebeurt te weinig.”*

Maar, voorzitter, elke gezonde organisatie moet een beetje spek op de ribben hebben. Reserves zijn geen teken van zuinigheid, maar van verantwoordelijkheid en rentmeesterschap. Met een CDA-wethouder die de financiën beheerd hebben wij vertrouwen in dat rentmeesterschap.

Dankzij de prima financiële positie kan Leudal de komende 4 jaren investeringen doen ter waarde van 87 miljoen euro. Gelden die geïnvesteerd worden om Leudal mooier, sterker en veerkrachtiger te maken voor onze inwoners, bedrijven en verenigingen.

Dat neemt niet weg dat ook wij als CDA-Leudal uitdragen: het is tijd om minder te praten over beleid en meer te doen aan uitvoering.

Resultaten en voortgang

Afgelopen jaar zijn gelukkig mooie stappen gezet ik zal er een paar noemen:

- De speeltuinvisie heeft vorm gekregen met de eerste aanleg van de speeltuin in Roggel.
- Op het gebied van zwembadenbeleid ligt er nu een concreet voorstel waarbij een keuze gemaakt kan worden uit twee toekomstbestendige locaties.
- Voor het onderwijs zien we vooruitgang: de bouw van het IKC in Ittervoort is gestart, en voor Sint Ursula is de nieuwe locatie bepaald.
- Burgerparticipatie komt tot leven: woningbouw op het Heukske in Kelpen-Oler en nieuwe plannen voor een ontmoetingsplek in Heibloem.
- En met een knipoog naar onze identiteit: de eerste plaatsnaamborden met Limburgse dialectverwijzingen zijn

geplaatst. Een klein maar mooi symbool van trots op onze streektaal en cultuur.
- Het voorstel voor het vrijliggend fietspad langs de Leudalweg, een idee vanuit het CDA-verkiezingsprogramma, is aangenomen en wordt nu uitgewerkt – een belangrijke stap voor verkeersveiligheid.
- De organisatie van het OLS, met inzet van zoveel vrijwilligers, prachtig om mee te maken.

Voorzitter, dat zijn resultaten om trots op te zijn. Maar er is nog genoeg te doen.

Wegen- en groenonderhoud

Het CDA is blij dat verkeersveiligheid hoog op de agenda blijft staan, met onder meer het plan voor veiliger verkeersroutes in onze dorpen. Tegelijkertijd constateren wij dat het onderhoudsniveau van wegen en groen onder druk staat. Door de extreme weersomstandigheden van de afgelopen jaren zijn er achterstanden ontstaan en is het beoogde ‘onderhoudsniveau B’ niet altijd haalbaar gebleken.

Wij vinden het van belang dat we dit realistisch en structureel herijken. Het CDA zal actief met voorstellen komen in 2026 als de onderhoudsniveau ’s aan de orde zijn.

Woningbouw en leefbaarheid

Wonen blijft een van de grootste thema's in onze gemeente. In verschillende dorpen wordt inmiddels gebouwd, maar er blijven ook kernen waar de behoefte groot is en de plannen nog achterblijven.

Het CDA wil dat we de behoefte per kern blijven volgen en dat er écht maatwerk komt, zodat iedere kern een toekomst heeft voor jong en oud.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat de gemeente meer grip krijgt op potentiële bouwgrond. Niet alleen om beter te kunnen sturen op de woningbehoefte, maar ook om eventuele revenuen te benutten voor investeringen in algemene voorzieningen binnen Leudal.

We zien bovendien de noodzaak om nieuwe woonvormen te stimuleren.

Gezien de vergrijzing en het gebrek aan doorstroming vragen wij het college om een pilotproject op te starten voor een nieuwe vorm van samen wonen, zorgen en verbinden — vergelijkbaar met de Peelwachter in Ospel of projecten van de Stichting Knarrenhofjes. We zien hierin ook een adviserende rol voor Stichting Wonen Leudal.

Locaties als de voormalige brandweerkazerne of de Ortolaan in Heythuysen zouden hier zeer geschikt voor zijn. Na een succesvolle start kan dit concept ook in andere kernen worden toegepast.

Agrariërs en buitengebied

Het buitengebied en onze agrarische sector vormen het hart van Leudal.
De grote diversiteit van bedrijven en de vele familiebedrijven mogen wij niet uit het oog verliezen.

Wij zien dat veel agrariërs in een overgangsfase zitten — tussen traditie en transitie. Het CDA wil dat de gemeente een betrouwbare partner blijft voor deze ondernemers.

We moeten ruimte bieden voor duurzame vernieuwing en aan omschakeling.

Een stimuleringsfonds zou hier een vliegwiel voor kunnen vormen. Maar zeker ook aan bestaanszekerheid voor boeren die op een gangbare wijze blijven ondernemen.

Daarbij hoort een juiste balans tussen economie, wonen en natuur in het buitengebied. In de schetsen omtrent de omgevingsvisie missen we tot nu toe die door ons zo noodzakelijk geachte balans.

Ondernemers en economie

Ondernemerschap is een motor voor onze leefbaarheid.
Het CDA is blij met de oprichting van de nieuwe ondernemersvereniging in Roggel en de actieve BIZ in Ittervoort en Heythuysen. Dat zijn mooie stappen.

Wij roepen andere kernen en bedrijventerreinen op dit voorbeeld te volgen.
De gemeente vragen wij om actief te inventariseren wat ondernemers nodig hebben en om proactief mee te denken.

Bij vergunningverlening moet de insteek zijn: meedenken in mogelijkheden, niet denken in beperkingen.

Daarnaast vragen wij om blijvende aandacht voor de energievoorziening en klimaatadaptatie, want zonder voldoende energiebronnen voor inwoners én bedrijven stokt elke ontwikkeling.

Een actieve lobby richting provincie en rijk is daarom noodzakelijk.

Regionale samenwerking en visie

Het CDA hecht groot belang aan een actieve rol van Leudal binnen de Regiodeal en NOVEX de Peel.

Deze samenwerkingen zijn essentieel om de uitdagingen op het gebied van wonen, werken, landbouw en duurzaamheid samen met onze buurgemeenten aan te pakken.

De Omgevingsvisie vormt hierbij een belangrijk kader.
Wij zien dit als hét document dat richting geeft aan de toekomst van Leudal, maar het CDA zal kritisch blijven op de uitwerking en verordeningen, om te waarborgen dat er voldoende ruimte blijft voor onze inwoners en ondernemers.

Zorg en sociale samenhang

Om een houdbare eerstelijnszorg te houden met de forse uitdagingen waar we voor staan, is het noodzakelijk dat alle partners de handen ineenslaan. Zorg, sociaal domein en (beschut) werk moeten gebruik maken van elkaars expertise om beter en slimmer te acteren op de ondersteuningsvraag van de inwoner en nog beter: preventief kunnen handelen.

Wij stimuleren van harte dat de wethouder deze koers continueert. 'Welzijn op recept' en ondersteuning in de huisartsenpraktijken door de inzet van Praktijkondersteuners voor Huisartsen zijn mooie voorbeelden van deze verbindingen.

Kinderkrant: investeren in verbondenheid

Een van onze voorstellen is het realiseren van een Kinderkrant voor Leudal. Want verbondenheid begint bij de jeugd.

Bovendien draagt de kinderkrant bij aan het voorkomen van laaggeletterdheid. Bij het vaststellen van het bibliotheekbeleid komen wij met een concreet voorstel.

Armoede en schuldhulpverlening

Voorzitter, helaas zien we dat armoede ook in Leudal toeneemt. Meer inwoners ervaren financiële druk en komen in de knel.
Het CDA-Leudal is blij dat het armoedebeleid is geëvalueerd en dat in 2026 een actualisatie volgt.

Wij vragen het college om ook de evaluatie van het schuldhulpverleningsbeleid met tempo op te pakken, zodat het beleid aansluit bij de landelijke ontwikkelingen en inwoners sneller geholpen kunnen worden.

Tot slot

Voorzitter, De begroting 2026 laat zien dat Leudal financieel gezond is, maar ook dat we voor grote keuzes staan.

CDA-Leudal wil blijven werken aan een gemeente die:

- Financiële verantwoordelijkheid toont,
- sociaal betrokken blijft,
- en leefbaar en ondernemend is voor iedereen.

Leudal is een prachtige gemeente met sterke gemeenschappen, ondernemerszin en een rijke natuur.

Het CDA wil blijven werken aan een leefbaar Leudal, waar ruimte is voor iedereen: voor jong en oud, voor boer en ondernemer, voor bewoner en bezoeker.

Samen met onze inwoners bouwen wij verder aan een duurzame, veilige en verbonden gemeente.

Dat is waar het CDA Leudal voor staat. Een toekomstbestendig Leudal, dat is onze inzet.